

Handlingsplan for folkehelse for 2019:

1. Program for folkehelsearbeid (barn og unge, psykisk helse og rus):

Hovedaktiviteter vil være knyttet til å definere tiltak, utarbeide prosjektplan innen 10. april 2019, og gjennomføre tiltak. Videre må det lages et opplegg for evaluering av tiltaket.

Folkehelsegruppa gjennomførte ide-verksted på Drageid leirskole i november 2018 med alle elevene i ungdomsskolene i kommunen. Verkstedet var etter gruppas vurdering vellykket, og det kom fram mange forslag til tiltak, og synspunkter på hva som er bra og hva som er utfordrende med å være ung i Osen.

- a) Noen tiltak ungdommene foreslår er enkle å gjennomføre raskt, andre krever mer arbeid. Det foreslås at det allerede nå bevilges midler til «*Nye og bedre fotballer som det går an å spille med*» til begge skolene, og at det lages et system for inn- og utlån av utstyr som gjør at det varer. Videre foreslås innkjøp av nytt utstyr til ungdomsklubben: Biljardutstyr, ny Playstation mm. Dagens utstyr er enten ødelagt eller «oldis-utstyr», sier ungdommene.
- b) Hovedprosjektet som det skal lages prosessplan for og søkes støtte til må jobbes fram i tida fram til søknadsfrist i april 2019. Folkehelsegruppa har drøftet utvelgelse av tiltak, og ser for seg et prosjekt som går langs to akser, hvor det på begge har kommet mange tilbakemeldinger fra ungdommene:
 - i) Mangfold av fritidsaktiviteter: Dette bør det jobbes med «steg for steg» – blant annet med utvikling av ungdomsklubben, møteplasser, flerbrukshus, gaming-rom, andre treningstilbud (turn, dans) osv. Det søkes ikke støtte fra fylkeskommunen til dette, men disse tiltakene arbeides inn i handlingsplan for folkehelse og foreslås som satsingstiltak fra kommunen, ev. kan det søkes eksterne midler. Indirekte vil disse satsingene også være med på å styrke psykisk helse, vennskap og mestring, jf. pkt. ii).
 - ii) Psykisk helse og mestring: A) Livsmestring som fag: Undervisningsopplegg for elevene i regi av psykisk helse. B) Dette kobles på pågående prosjekt med relasjonsarbeid i skolen, og lar lærerne fortsette dette prosjektet/ arbeidsmetodikken (logg, oppgaver, tema i personalmøtene med veiledning osv.) men med temaet livsmestring/ psykisk helse barn og unge

Ansvarlig: Folkehelsegruppa

2. Visjon for Osen kommune – en overbygning for kommunen og folkehelsearbeidet:

Her må det utarbeides en prosessplan, med nærmere beskrivelse av møtepunkter/ -arenaer, strategier for involvering og medvirkning, og samling for kommunens ansatte.

Arbeidet bør være en viktig opptakt opp mot arbeidet med planstrategi for neste kommunestyreperiode 2019-2023.

Ansvarlig: Rådmann og sektorledere (kommunens ledergruppe)

3. Utfordringsbilde for Osen kommune

Kommunestyret skal etter plan- og bygningsloven § 10-1 utarbeide en kommunal planstrategi: *«Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.»*

Kommunen skal etter folkehelseloven § 5 ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på:

- a) Opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig
- b) Kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene
- c) Kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse

Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Forrige utfordringsbilde for kommunen ble utarbeidet i 2016 som et forarbeid til kommunens planstrategi, og behandlet i politisk sak 23/2016.

Utfordringsbildet ga en samlet framstilling av utvalgt statistikk, og framstilte de sentrale utfordringene og status knyttet til folketall, befolkningsutvikling, levekår, folkehelse, samfunnsliv og inkludering mv.

Det vil være viktig å se på utvikling over tid, og å forsøke å sammenligne med forrige utfordringsbilde for å se hvilken vei utviklingen går.

Å utarbeide et godt og dekkende utfordringsbilde er et forholdsvis omfattende arbeid, og det bør startes opp senest andre halvår 2019 for å kunne danne grunnlag for arbeid med planstrategien, som skal være ferdig senest ett år etter kommunevalget.

Ansvarlig: Rådmann og sektorledere (kommunens ledergruppe)

4. Ut på tur:

- a) Trimpoeng: Gjennomføre Osentrimmen 2019, planlegge og vurdere nye turmål, lage prosjektgruppe for arbeidet
- b) Kulturminneløyper

Ansvarlig: Sektorleder Oppvekst og Kultur

5. Seniortiltak:

- a) Seniorundersøkelse – hvordan har eldre det i Osen, hva er de opptatt av?
- b) Kursing – smart bruk av smarte telefoner og nettbrett – hvordan kan jeg bruke Internettet?
- c) Treningstilbud for eldre: gruppetilbud, styrketrening. Vurdere muligheten for prosjekt «Idrettsmerke for eldre»
- d) Kommunikasjon: utrede mulige løsninger på transportutfordringer (dette kan også komme ungdommen til gode, flere er frustrert over dårlig kollektivtilbud internt i kommunen)

Ansvarlig: Eldrerådet i samarbeid med folkehelsegruppa

6. Temadager, blant annet i samarbeid med frivillige organisasjoner:

- a) Felles arrangement mellom Eldreråd, hjemmesykepleien, Nord-Fosen Revmatikerforening. Aktuelle tema: Fibromyalgi, hvordan leve med kronisk sykdom generelt, læring og mestring
- b) Eldre og rus
- c) Eldre og vold
- d) Verdensdagen for psykisk helse, med fokus på yngre voksne/ få deltakelse fra denne gruppen
- e) Gjennomføre åpent møte med Kreftforeningen, med tema kreftforebygging, sammenheng med forebyggende helsetiltak generelt, og det å leve med kreft.

Ansvarlig: Eldrerådet, hjemmesykepleien, psykiatrisk koordinator

7. Kompetanseheving og opplæring egne ansatte:

- a) Vold i nære relasjoner
- b) Selvmord
- c) Krisesentertilbud
- d) Seksuelle overgrep

Opplæringsområdene er blant annet knyttet til ny lovbestemmelse som trer i kraft fra 2019 i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3a om kommunens ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep ved ytelse av helse- og omsorgstjenester, og som et ledd i gjennomføringen av punkt 7) om Handlingsplan mot vold.

Ansvarlig: Sektorleder Helse og Omsorg

8. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner:

Utarbeides i løpet av 2019-2020, med bistand fra Regionalt kompetansesenter mot vold og traumatisk stress (RVTS).

Det er sterke statlige anbefalinger til at kommunene bør utarbeide lokale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Vold i nære relasjoner er en trussel mot god folkehelse, og en handlingsplan bør gi

kunnskap om omfang, former for vold, kommunale tjenesters ansvar ved mistanke om at noen utsettes for vold (forebygge, avdekke, avverge), aktuelle hjelpetiltak mm. I tillegg bør det identifiseres verktøy som ansatte kan bruke i tjenestene, jf. også ovennevnte punkt om kompetanseheving.

Ansvarlig: Sektorleder Helse og Omsorg